

EDUSKUNNAN VASTAUS 233/2004 vp

Hallituksen esitys laiksi Metsähallituksesta

Hallituksen esitys laiksi Metsähallituksesta annetun hallituksen esityksen (HE 154/2004 vp) täydentämisestä

Asia

Hallitus on antanut eduskunnalle esityksensä laiksi Metsähallituksesta (HE 154/2004 vp) ja esityksensä edellä mainitun hallituksen esityksen täydentämisestä (HE 248/2004 vp).

Valiokuntakäsittely

Maa- ja metsätalousvaliokunta on antanut asioista yhteisen mietinnön (MmVM 13/2004 vp).

Päätös

Eduskunta on hyväksynyt seuraavan lausuman:

Eduskunta edellyttää, että hallitus osoittaa valtion talousarvioesityksessä korkeakouluille ja/tai oppilaitoksille tarvittaessa lisärahoituksen, jos valtionmaalla sijaitsevien opetus- ja/tai tutkimusmetsien pysyttäminen korkeakoulujen ja/tai oppilaitosten hallinnassa sitä vaatii.

Eduskunta on hyväksynyt seuraavat lait:

Laki

Metsähallituksesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Hallinnollinen asema

Metsähallitus on maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalalla toimiva valtion liikelaitos. Luonnonsuojelua koskeissa asioissa Metsähallitus on ympäristöministeriön ohjauksessa.

Metsähallitukseen sovelletaan valtion liikelaitoksista annettua lakia (1185/2002), jäljempänä liikelaitoslaki, jollei tässä laissa toisin säädetä.

2 §

Tehtävät

Metsähallitus hoitaa, käyttää ja suojelee hallinnassaan olevia luonnonvaroja ja muuta omaisuutta. Metsähallituksen tulee toimia kestävästi ja tuloksellisesti.

Metsähallitus harjoittaa liiketoimintaa tässä laissa säädettyjen yhteiskunnallisten velvoitteiden puitteissa ja hoitaa julkisia hallintotehtäviä.

3 §

Liiketoiminnan toimiala

Metsähallituksen liiketoiminnan toimialana on metsätalous ja muu luonnonvarojen käyttö sekä niihin liittyvät tuotteet ja palvelut.

4 §

Yleiset yhteiskunnalliset velvoitteet

Luonnonvarojen kestävä hoidon ja käytön olennaisena osana Metsähallituksen on riittävästi otettava huomioon biologisen monimuotoisuuden suojelu ja tarkoituksenmukainen lisääminen metsien ja muiden luonnonvarojen hoidolle, käytölle ja suojelulle asetettujen muiden tavoitteiden kanssa. Metsähallituksen on lisäksi otettava huomioon luonnon virkistyskäytön sekä työllisyyden edistämisen vaatimukset.

Metsähallituksen hallinnassa olevien luonnonvarojen hoito, käyttö ja suojelu on sovittava yhteen Saamelaiskäräjistä annetussa laissa (974/1995) tarkoitetulla saamelaisten kotiseutualueella siten, että saamelaisten kulttuurin harjoittamisen edellytykset turvataan, sekä poronhoitolaissa (848/1990) tarkoitetulla poronhoitoalueella siten, että poronhoitolaissa säädetty velvoitteet täytetään.

Metsähallitus varautuu hoitamaan tehtäviään myös poikkeusoloissa siten kuin maa- ja metsätalousministeriö ja puolustuskiinteistöjen osalta puolustusministeriö määräävät. Metsähallitus noudattaa lisäksi puolustuskiinteistöjen ja niiden tilapalvelujen osalta puolustusministeriön turvallisuusmääräyksiä.

Metsähallitus antaa pelastusviranomaisille asiantuntija-apua metsäpalojen torjunnassa ja varautuu omatoimisesti metsäpalojen ehkäisyyn ja torjuntaan hallinnassaan olevilla valtion maila yhteistyössä pelastusviranomaisten kanssa.

5 §

Muut yhteiskunnalliset velvoitteet

Metsähallituksen toiminnassa otetaan huomioon tutkimuksen, opetuksen, puolustusvoimien ja rajavartiolaitoksen maankäytön tarpeet.

6 §

Julkiset hallintotehtävät

Metsähallituksen julkisia hallintotehtäviä ovat:

1) luonnonsuojelulaissa (1096/1996) sekä sen ja luonnonsuojelulain (71/1923) nojalla perustettuja luonnonsuojelualueita koskevissa laeissa säädetty luonnonsuojelutehtävät sekä luonnonsuojelualueiden hankinta;

2) erämaalaissa (62/1991), kalastuslaissa (286/1982), kolttilaissa (253/1995), maastoliikennelaissa (670/1991), metsästyslaissa (615/1993), oikeudesta yleisiin vesialueisiin annetussa laissa (204/1966), pelastuslaissa (468/2003), poronhoitolaissa, porotalouden ja luontaiselinkeinojen rahoituslaissa (45/2000) ja ulkoilulaissa (606/1973) säädetty tehtävät;

3) luonto- ja retkeilypalvelujen tuottaminen;

4) riista- ja kalataloudellisten hankkeiden toteuttaminen;

5) erävalvonta;

6) metsäpuiden siementen hankintaan ja varmuusvarastointiin liittyvät tehtävät; sekä

7) vesilaissa (264/1961) säädetty ja muut uittoon liittyvät tehtävät.

7 §

Julkisten hallintotehtävien rahoitus

Metsähallituksen julkisten hallintotehtävien hoito rahoitetaan valtion talousarviossa erikseen osoitetuilla määrärahoilla.

8 §

Julkisten hallintotehtävien organisointi

Edellä 6 §:ssä tarkoitettujen julkisten hallintotehtävien hoitamista varten Metsähallituksessa on erillinen julkisten hallintotehtävien yksikkö, jonka päällikkönä toimii luontopalvelujohtaja. Luontopalvelujohtajan nimittämisestä säädetään valtioneuvoston asetuksella.

Luontopalvelujohtaja hoitaa ne julkisiin hallintotehtäviin liittyvät tehtävät, jotka eivät tämän lain 10 §:n mukaan kuulu hallitukselle ja toimitusjohtajalle. Luontopalvelujohtaja hyväksyy ja allekirjoittaa hallituksen ohella liikelaitoslain 13 §:n 1 momentissa tarkoitetun erillisen tilinpäätöksen.

Metsästäystä ja kalastusta koskevat julkiset hallintotehtävät (*eräasiat*), jotka 2 momentin mukaan eivät kuulu hallitukselle tai toimitusjohtajalle, hoitaa kuitenkin julkisten hallintotehtävien yksikössä erätalouspäällikkö. Erätalouspäällikön nimittämisestä säädetään valtioneuvoston asetuksella.

9 §

Julkisten hallintotehtävien ratkaisuvallta

Luontopalvelujohtaja ratkaisee 6 §:ssä tarkoitettuihin julkisiin hallintotehtäviin liittyvät hallintoasiat ja julkisten hallintotehtävien yksikköä koskevat viranomaisasiat lukuun ottamatta kalastukseen ja metsästyksen liittyviä lupa-asioita, jotka ratkaisee erätalouspäällikkö.

Maastoliikennelain 4 §:ssä, kalastuslain 5 §:ssä ja metsästyslain 6 §:ssä tarkoitetuille luville tai päätöksille Metsähallituksen hallinnassa olevan alueen käyttämisestä sanottujen lakien mukaiseen tarkoitukseen voidaan vahvistaa aluekohtaiset kiintiöt.

Edellä 2 momentissa tarkoitettujen kiintiöiden puitteissa luontopalvelujohtaja voi siirtää maastoliikennelain 4 §:ssä ja erätalouspäällikkö kalastuslain 5 §:ssä ja metsästyslain 6 §:ssä tarkoitettua yksittäistä lupaa koskevan päätöksen tekemisen Metsähallituksen virkamiehelle tai sellaiselle Metsähallituksen palveluksessa ole-

valle henkilölle tai ulkopuoliselle yhteisölle, joita riippumattomuuden, luotettavuuden, asiantuntemuksen ja muiden asian arvioinnissa huomioon otettavien seikkojen perusteella on pidettävä tehtävään sopivana. Metsähallituksen ja lupia myöntävän ulkopuolisen yhteisön toimintaan sovelletaan tältä osin, mitä hallintolaissa (434/2003), viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999), kielilaissa (423/2003) ja saamen kielilaissa (1086/2003) säädetään sekä lisäksi, mitä rikoslaissa (39/1889) rikosoikeudellisesta virkavastuusta säädetään.

Edellä 3 momentissa tarkoitettuja asioita koskeva yksittäinen lupa voidaan antaa myös koneellisesti sekä päätös voidaan tehdä ilman esitelyä.

Luonnonsuojelualueen ja retkeilyalueen järjestyssäännön antamista sekä 2 momentissa säädettyä kiintiöiden vahvistamista lukuun ottamatta luontopalvelujohtaja ja erätalouspäällikkö, luontopalvelujohtajaa kuultuaan, saavat kirjallisesti siirtää heille tämän pykälän mukaan kuuluvan ratkaisuvallan muulle julkisten hallintotehtävien yksikön virkamiehelle.

Aluekohtaisten kiintiöiden vahvistamista koskeva päätös on saatettava tiedoksi yleistiedoksi-antona siten kuin hallintolaissa säädetään.

10 §

Julkisten hallintotehtävien ohjaus ja valvonta

Poiketen siitä, mitä liikelaitoslain 8 §:ssä säädetään, maa- ja metsätalousministeriö ja ympäristöministeriö ohjaavat ja valvovat toimialojensa osalta Metsähallitukselle kuuluvien julkisten hallintotehtävien hoitoa siten kuin virastojen ja laitosten toiminnan ohjauksesta ja valvonnasta erikseen säädetään.

Edellä 1 momentissa tarkoitettujen ministeriöiden ohjauksen ja valvonnan puitteissa Metsähallituksen hallitus:

- 1) huolehtii julkisten hallintotehtävien hoidon yleisestä ohjauksesta ja valvonnasta;
- 2) huolehtii siitä, että tehtävät hoidetaan eduskunnan ja muiden viranomaisten päätösten

ja määräysten mukaisesti ja että julkisten hallintotehtävien kirjanpito ja varainhoidon valvonta on asianmukaisesti järjestetty; sekä

3) julkisten hallintotehtävien yksikön esityksen saatuaan päättää asioista, joista säädetään liikelaitoslain 10 §:n 2 momentin 1, 2 ja 7 kohdassa.

Edellä 1 momentissa tarkoitettujen ministeriöiden sekä hallituksen ohjauksen ja valvonnan puitteissa Metsähallituksen toimitusjohtaja vastaa Metsähallitukselle kuuluvien julkisten hallintotehtävien hoidon yleisestä johtamisesta ja kehittämisestä sekä huolehtii osaltaan siitä, että liikelaitoslain 13 §:n 1 momentissa tarkoitettu erillinen kirjanpito on lainmukainen ja että julkisten hallintotehtävien hoitoa koskeva varainhoito on luotettavalla tavalla järjestetty.

11 §

Erävalvonta

Erävalvonnasta säädetään lailla erikseen.

12 §

Vastuu julkisten hallintotehtävien hoidossa

Metsähallituksen julkisen hallintotehtävän hoidossa aiheutuneen vahingon korvaamisesta on voimassa, mitä virkavastuulla aiheutuneen vahingon korvaamisesta erikseen säädetään.

13 §

Muutoksenhaku

Luonnonsuojelulain mukaiseen Metsähallituksen päätökseen saa hakea valittamalla muutosta toimivaltaiselta hallinto-oikeudelta siten kuin luonnonsuojelulaissa säädetään.

Edellä 9 §:n 2 momentissa tarkoitettuja kiintiöitä koskevaan päätökseen saa hakea valittamalla muutosta toimivaltaiselta hallinto-oikeudelta siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään.

Edellä 9 §:n 3 momentissa tarkoitettuun yksittäiseen päätökseen saa hakea oikaisua Metsähallitukselta. Oikaisuvaatimus on tehtävä 30 päi-

vän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Oikaisuvaatimukseen annettuun Metsähallituksen päätökseen saa hakea valittamalla muutosta toimivaltaiselta hallinto-oikeudelta siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään.

Edellä 9 §:n 2 momentissa tarkoitettuja kiintiöitä koskeva päätös sekä 9 §:n 3 momentissa tarkoitettua yksittäistä lupaa koskeva Metsähallituksen päätös voidaan panna täytäntöön muutoksenhausta huolimatta. Muutoksenhakuviranomainen voi kuitenkin kieltää päätöksen täytäntöönpanon.

Muuhun tässä laissa tarkoitettuun Metsähallituksen päätökseen saa hakea valittamalla muutosta maaseutuelinkeinojen valituslautakunnalta siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään.

14 §

Julkisten hallintotehtävien omaisuus

Julkisia hallintotehtäviä varten Metsähallituksen hallinnassa on luonnonsuojelualueita ja erämaa-alueita, muita suojelutarkoitukseen osoitettuja tai hankittuja alueita sekä muuta julkisten hallintotehtävien hoidon kannalta tarpeellista omaisuutta. Julkisten hallintotehtävien omaisuus kuuluu Metsähallituksen muuhun omaan pääomaan.

15 §

Hinnoittelu

Metsähallituksen liiketoiminnan tuotteet ja palvelut hinnoitellaan liiketaloudellisin periaattein.

Edellä 1 momentissa säädetystä poiketen:

1) Kemin, Rovaniemen ja Tornion kaupunkien asukkailla on oikeus metsästää Metsähallituksen osoittamilla alueilla omakustannusarvoa vastaavalla maksulla, jos se on liiketaloudellista hintaa alempi; sekä

2) kuntalaisella on oikeus käyttää kotikuntaansa kuuluvaa Metsähallituksen hallinnassa olevaa aluetta maastoliikenneläin mukaiseen maastoliikenteeseen maksutta.

Metsähallituksen julkisiin hallintotehtäviin liittyvien suoritteiden hintojen määrittämisessä sovelletaan, mitä valtion maksuperustelaissa (150/1992) säädetään. Julkiseen hallintotehtävään liittyvän suoritteen maksua koskevaan muutoksenhakuun sovelletaan, mitä valtion maksuperustelain 11 b §:ssä säädetään.

16 §

Kiinteistövarallisuutta koskeva päätöksenteko

Poiketen siitä, mitä liikelaitoslain 14 §:n 2 momentissa säädetään valtioneuvoston päätösvallasta siirrettäessä liikelaitokselle tai liikelaitokselta valtion talousarviotalouteen kiinteistövarallisuutta, päättää sellaisen yksittäisen kiinteistövarallisuuden kohteen tai kiinteistövarallisuuden kokonaisuuden siirrosta Metsähallitukselle, jonka käypä arvo on enintään viisi miljoonaa euroa, maa- ja metsätalousministeriö tai mikäli kysymys on luonnonsuojelun toteuttamiseen liittyvän kiinteistövarallisuuden siirrosta, ympäristöministeriö. Siirto merkitään liikelaitoksen muun oman pääoman lisäykseksi tai vähennykseksi taikka lainaehdoin annetuksi.

Kiinteistövarallisuuden siirtoon Metsähallituksen ja toisen valtion liikelaitoksen välillä sovelletaan, mitä oikeudesta luovuttaa valtion kiinteistövarallisuutta annetussa laissa (973/2002) säädetään.

Poiketen siitä, mitä liikelaitoslain 10 §:n 2 momentin 10 kohdassa säädetään, Metsähallituksen hallitus päättää kiinteistövarallisuuden hankintaa, sekä sen mukaan kuin oikeudesta luovuttaa valtion kiinteistövarallisuutta annetussa laissa säädetään, kiinteistövarallisuuden luovuttamista ja vuokraamista koskevan päätösvallan järjestämisestä Metsähallituksessa.

Metsähallituksen hallinnassa olevaa kiinteää omaisuutta, jonka käyttöoikeus on puolustusvoimilla, ei saa luovuttaa maa- ja metsätalousministeriön tai Metsähallituksen päätöksellä ilman puolustusministeriön suostumusta, ellei valtioneuvosto yksittäistapauksessa toisin päättä.

17 §

Vakuudet

Metsähallituksella on oikeus liiketoiminnassaan käyttää ulkopuoliselle annettavaa vakuutusta, jos vakuuden antamistarve perustuu lakiin tai kilpailutilanteessa noudatettuihin yleisesti hyväksyttyihin periaatteisiin. Eduskunta päättää valtion talousarvion käsittelyn yhteydessä vakuuksien enimmäismäärän.

Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarvittaessa tarkemmin vakuuksien käyttämisestä ja laadusta.

Poiketen siitä, mitä liikelaitoslain 6 §:ssä säädetään valtion vastuusta, vastaa 1 momentissa tarkoitettuihin vakuuksiin liittyvistä vastuista vain Metsähallitus.

18 §

Henkilöstö

Metsähallituksen henkilöstön palvelussuhde on työsopimussuhde. Julkista valtaa sisältäviä tehtäviä hoitavien henkilöiden palvelussuhde on kuitenkin virkasuhde, jollei lailla tai valtioneuvoston asetuksella toisin säädetä.

Metsähallituksen virkamiehiin, virkoihin ja virkasuhteeseen sovelletaan valtion virkasuhdetta koskevia säännöksiä ja liikelaitoksen virkoja koskevia virkaehtosopimuksen ehtoja.

19 §

Toimitusjohtajan nimittäminen

Poiketen siitä, mitä liikelaitoslain 10 §:n 2 momentin 3 kohdassa säädetään hallituksen toimivallasta nimittää ja irtisanoa toimitusjohtaja, Metsähallituksen toimitusjohtajan nimittää ja irtisanoa maa- ja metsätalousministeriön esittelystä valtioneuvosto. Ennen asian käsittelyä siitä on pyydettävä ympäristöministeriön lausunto.

20 §

Neuvottelukunnat

Metsähallituksen hallinnassa olevien valtion alueiden käyttöä koskevan päätöksenteon apuna paikallisen väestön aseman huomioon ottamiseksi ja toimintojen yhteensovittamisen edistämiseksi on lääni- tai aluekohtaisia neuvottelukuntia.

Neuvottelukuntien tehtävistä, kokoonpanosta, toimikaudesta ja asettamisesta säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

21 §

Tarkemmat säännökset

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä hallituksen kokoonpanosta, tehtävistä, päätösvallasta ja jäsenten kelpoisuudesta, toimitusjohtajasta sekä hallituksen jäsenten ja tilintarkastajien palkkioista sekä tämän lain täytäntöönpanosta.

22 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-kuuta 2005, ja sillä kumotaan Metsähallituksesta 17 päivänä joulukuuta 1993 annettu laki (1169/1993) siihen myöhemmin tehtyine muutoksineen.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä sen täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

23 §

Siirtymäsäännökset

Metsähallitukselle laissa tai asetuksessa säädetty tai niiden nojalla annetut tehtävät sekä sille kuuluvat oikeudet ja velvoitteet siirtyvät tämän lain mukaiselle Metsähallitukselle.

Kumotun lain mukaan asetettu Metsähallituksen johtokunta jatkaa liikelaitoslain mukaisena Metsähallituksen hallituksena alkuperäisen toimikautensa loppuun.

Metsähallituksen toimitusjohtajan sekä luonnonsuojeluyksikön ja viranomaisyksikön päälliköiden virat lakkaavat tämän lain tullessa voimaan ilman irtisanomista. Metsähallituksen toimitusjohtaja siirtyy tämän lain voimaan tullessa liikelaitoslain mukaiseksi Metsähallituksen toimitusjohtajaksi ja luonnonsuojeluyksikön päällikkö tämän lain mukaiseksi luontopalvelujohtajaksi.

Metsähallituksen virat sekä virka- ja työsopimussuhteessa olevat henkilöt siirtyvät tämän lain mukaisesti Metsähallitukseen, ja henkilöstö säilyttää palvelussuhteensa ehtoihin liittyvät oikeudet ja velvollisuudet. Virkojen siirtämiseen ei tarvita virkamiehen suostumusta.

Laki

kolttalain 55 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 24 päivänä helmikuuta 1995 annetun kolttalain (253/1995) 55 §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on laissa 276/2004, seuraavasti:

55 §

Täytäntöönpanoviranomaiset

Maa- ja metsätalousministeriö, Lapin työvoima- ja elinkeinokeskus, maa- ja metsätalousministeriön tietopalvelukeskus, Inarin kunnan maaseutuelinkeinoviranomainen sekä Metsähallitus huolehtivat tämän lain täytäntöönpanosta.

Maa- ja metsätalousministeriö voi tarvittaessa antaa tarkempia säännöksiä tämän lain täytäntöönpanossa noudatettavasta menettelystä.

— — — — —
Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-
kuuta 2005.

Helsingissä 13 päivänä joulukuuta 2004